

În atenția:

Comisiei comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea propunerii legislative de
revizuire a Constituției României
Forumului Constituțional

PROPUNERI DE MODIFICARE A PREVEDERILOR CONSTITUȚIONALE RELEVANTE PENTRU INSTITUȚIA AVOCATULUI POPORULUI

Prezentele propuneri au ca subiect instituția Avocatului Poporului (Capitolul IV, Articolele 58-60 din Constituția României), instituție a cărei redefinire la nivel constituțional este necesară din următoarele considerente:

1. Avocatul Poporului din România este una dintre puținele instituții naționale cu rol în promovarea și protejarea drepturilor omului din spațiul Uniunii Europene care nu este acreditată de către International Coordinating Committee for National Human Rights Institutions în conformitate cu Principiile de la Paris adoptate de Organizația Națiunilor Unite.¹
2. Lipsa acreditării indică de fapt imposibilitatea în care se află Avocatul Poporului de a îndeplini un dublu rol de protejare a drepturilor omului, inclusiv prin primirea, investigarea și soluționarea de plângeri, medierea de conflicte și monitorizarea activităților relevante pe de o parte, și promovarea drepturilor omului prin educație, informare, lucrul cu media, formare și capacitate a actorilor publici și privați, inclusiv prin activități de asistare a Guvernului în elaborarea de norme, politici și analize cu impact în domeniul drepturilor omului.²
3. Mai concret, acreditarea în cadrul stabilit de Principiile de la Paris adoptate de Organizația Națiunilor Unite în 1991 este condiționată de îndeplinirea unor criterii largi în ceea ce privește: mandatul și competența, autonomia în raport cu Guvernul, independența garantată prin norma constituțională și concret prin modalitatea de organizare și funcționare, pluralismul, resursele instituționale adecvate, atribuții reale și eficiente de investigare a unor potențiale încălcări ale drepturilor omului.³

Redefinirea unora dintre aceste aspecte ține de modificarea cadrului legislativ existent, Legea 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului republicată. Modificarea legislativă poate fi însă realizată numai într-un cadru concret, stabilit de textul constituțional care să definească clar mandatul și organizarea instituției. Cum Tezele de Revizuire a Constituției nu au abordat în faza preliminară aceste aspecte⁴, propunem Comisiei comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea propunerii

¹Lista instituțiilor acreditate A, B, C sau suspendate de către ICC este disponibilă la:

<http://nhri.ohchr.org/EN/Documents/Chart%20of%20the%20Status%20of%20NHRIs%20%2811%20Feb%202013%29.pdf>. Din această prezentare geografică, Avocatul Poporului lipsește.

²A se vedea analiza Fundamental Rights Agency of the European Union din 2010 *National Human Rights Institutions in the EU Member States (Strengthening the fundamental rights architecture in the EU I)* disponibilă la:

<http://fra.europa.eu/en/publication/2012/national-human-rights-institutions-eu-member-states-strengthening-fundamental>.

³Analiza suplimentară în studiul comparat dezvoltat la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene de către Fundamental Rights Agency, Handbook on the establishment and accreditation of National Human Rights Institutions in the European Union (2012, studiu disponibil la: <http://fra.europa.eu/en/publication/2012/handbook-establishment-and-accreditation-national-human-rights-institutions>).

⁴ANEXA la Hotărârea nr.2 din 20 martie 2013.

legislative de revizuire a Constituției României următoarele modificări menite să consolideze și să eficientizeze instituția Avocatului Poporului, astfel încât aceasta să corespundă standardelor internaționale și europene și nevoilor concrete ale cetățeanului.

Arătându-ne întreaga disponibilitate de dialog și cooperare pe această temă, vă asigurăm de întreaga noastră considerație.

(lista celor 32 de organizații semnatare la final)

Organizațiile semnatare împărtășesc valori comune precum respectul pentru drepturile fundamentale ale omului, nediscriminare, libertate, egalitate și militează pentru democrație și stat de drept în România. Am decis să conlucrăm pentru a participa activ cu puncte de vedere argumentate la procesul de revizuire a Constituției.

Pentru mai multe detalii despre acest subiect contactați:

Romanița Iordache, cercetător, romanita.iordache@edu.uni-graz.at.

Grupul de organizații este deschis tuturor celor ce împărtășesc valorile și principiile enunțate. Dacă doriți să vă alăturați, contactați:

Ovidiu Voicu, Fundația Soros, ovoicu@soros.ro

Nr. Crt.	Forma curentă	Modificare propusă	Expunere de motive
1	<p>Art.58 Numirea si rolul</p> <p>(1) Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani pentru apărarea drepturilor si libertăților persoanelor fizice. Adjuncții Avocatului Poporului sunt specializați pe domenii de activitate.</p> <p>(2) Avocatul Poporului si adjuncții săi nu pot îndeplini nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.</p> <p>(3) Organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului se stabilesc prin lege organică.</p>	<p>Art.58¹ Rolul Avocatului Poporului</p> <p>(1) Avocatul Poporului este instituția independentă cu rol în protejarea și promovarea drepturilor omului în raport cu autoritățile publice.</p> <p>(2) Mandatul de protejare a drepturilor omului de către Avocatul Poporului constă în principal în primirea, investigarea și soluționarea de plângeri, inclusiv prin monitorizarea activităților autorităților publice centrale și locale din perspectiva respectării drepturilor omului, elaborarea de recomandări și medierea de conflicte.</p> <p>(3) Mandatul de promovare a drepturilor omului se realizează în colaborarea cu societatea civilă și cu organizațiile internaționale de profil, inclusiv prin asistarea Guvernului în elaborarea de acte normative și politici publice cu impact în domeniul drepturilor omului.</p> <p>Art. 58 Numirea și încetarea mandatului</p> <p>(1) Avocatul Poporului este numit de Parlament pe o durată de 5 ani pentru apărarea drepturilor si libertăților. Adjuncții Avocatului Poporului sunt specializați pe domenii de activitate.</p> <p>(2)¹ Mandatul Avocatului Poporului și al adjuncților săi încetează în urma demisiei, decesului, a pierderii drepturilor electorale, a stării de incompatibilitate.</p>	<p>Modificarea propusă este justificată de nevoia prevederii explicite a independenței Avocatului Poporului și a mandatului instituției în conformitate cu Principiile ONU de la Paris din 1993 privind Instituțiile Naționale cu Rol în Protejarea și Promovarea Drepturilor Omului.⁵</p> <p>Excluderea sintagmei <i>persoanelor fizice</i> din formularea Art. 58(1) ține de asigurarea coerenței textului.</p> <p>Modificările în ceea ce privește numirea, respectiv încetarea mandatului Avocatului Poporului, sunt menite să clarifice la nivel constituțional aceste aspecte pentru coroborarea lor ulterioară cu Legea 35/1997. Alternativ acestea pot face obiectul amendării Legii 35/1997.</p>

⁵Principiile ONU de la Paris din 1993 privind Instituțiile Naționale cu Rol în Protejarea și Promovarea Drepturilor Omului disponibile la: <http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r134.htm>

		<p>(2) Avocatul Poporului și adjuncții săi nu pot îndeplini nici o altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.</p> <p>(3) Organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului se stabilesc prin lege organică.</p>	
2.	<p>ART. 59 Exercițarea atribuțiilor</p> <p>(1) Avocatul Poporului își exercită atribuțiile din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile și în libertățile lor, în limitele stabilite de lege.</p> <p>(2) Autoritățile publice sunt obligate să asigure Avocatului Poporului sprijinul necesar în exercitarea atribuțiilor sale</p>	<p>ART. 59 Exercițarea atribuțiilor</p> <p>(1) Avocatul Poporului își exercită atribuțiile în mod independent și autonom, din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile și în libertățile lor sau a persoanelor interesate, în limitele stabilite de lege.</p> <p>(2)¹ Avocatul Poporului are obligația de a sesiza Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor în cazurile în care este sesizat prin petiții că actele normative respective duc la încălcarea drepturilor sau a libertăților fundamentale, în măsura în care petițiile au fost temeinic motivate.</p> <p>(2) Autoritățile publice sunt obligate să asigure Avocatului Poporului sprijinul necesar în exercitarea atribuțiilor sale și să analizeze și să răspundă în mod prioritar recomandărilor sale.</p>	<p>Pentru a clarifica modalitatea de realizare a mandatului, recunoașterea rolului de protejarea a drepturilor omului prin sesizarea instituției Avocatului Poporului inclusiv de către organizații cu activități în domeniu.</p> <p>Prevederea expresă în Art. 59(2)¹ a obligării Avocatului Poporului la inițierea procedurii de constatare a neconstituționalității unor acte normative care determină limitări ale drepturilor fundamentale ține de exercitarea efectivă a rolului de garant al drepturilor pe care această instituție o are în construcția constituțională. O astfel de funcție, deși listată de Art. 13 al Legii 35/1997 nu poate fi realizată facultativ.</p> <p>Modificare propusă în ceea ce privește Art. 59(2) are ca scop creșterea rolului Avocatului Poporului prin recunoașterea caracterului obligatoriu și prioritar al discutării și punerii în practică a recomandărilor acestei instituții.</p>

Organizații semnatare:

ActiveWatch – Agenția de Monitorizare a Presei,
Alianța Civică Democratică a Romilor,
ANBCC – Asociația Națională a Birourilor de Consiliere pentru Cetățeni,
APADOR-CH – Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki,
Asociația Accept,
Asociația EPAS,
Asociația FRONT,
Asociația Mame pentru Mame,
Asociația MetruCub - resurse pentru cultură,
Asociația pentru Educație Politică,
Asociația Română Anti-SIDA,
Asociația Secular Umanistă din România (ASUR),
Asociația Solidaritate pentru Libertatea de Conștiință,
Asociația Transcena,
Centras – Centrul de Asistență pentru Organizații Nonguvernamentale,
Centrul de Studii în Idei Politice,
Centrul Educația 2000+,
Centrul FILIA,
Centrul Parteneriat pentru Egalitate,
Centrul pentru Jurnalism Independent,
Centrul Rațiu pentru Democrație,
CeRe – Centrul de Resurse pentru Participare Publică,
ECPI – Centrul Euroregional pentru Inițiative Publice,
Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală,
Fundația Soros,
Fundația Tineri pentru Tineri,
Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului – GRADO,
Institutul pentru Politici Publice,
Roma Education Fund România,
Societatea Academică din România,
Societatea pentru Educație Contraceptivă și Sexuală,
SoLib – Societatea pentru Libertate Individuală.